

РЕШЕНИЕ

№ 4272

гр. София, 24.06.2022 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

АДМИНИСТРАТИВЕН СЪД - СОФИЯ-ГРАД, Второ отделение 38 състав,
в публично заседание на 15.06.2022 г. в следния състав:

СЪДИЯ: Татяна Жилова

при участието на секретаря Елена Георгиева, като разгледа дело номер **2245** по описа за **2022** година докладвано от съдията, и за да се произнесе взе предвид следното:

Съдебното производство е по реда на чл.145 - чл.178 от Административно-процесуалния кодекс (АПК) във връзка с чл. 205, ал.5 от Закона за предучилищното и училищното образование (ЗПУО).

Образувано е по жалба на М. Б. К. от [населено място], непълнолетен, действащ лично и със съгласието на своята майка и законен представител Д. И. К., подадена чрез пълномощника адвокат С. М., срещу Заповед №РД-12-447 от 28.02.2022г. на директора на 30. СУ «Братя М.» в [населено място].

С оспорената заповед на жалбоподателя, ученик в XIа клас в 30. СУ «Братя М.», е наложена санкцията по чл.199, ал.1, т.5 от ЗПУО – «преместване от дневна в самостоятелна форма на обучение».

Жалбоподателят М. Б. К., лично и чрез законния си представител Д. К. и пълномощника си адвокат С. М., оспорва заповедта като незаконосъобразна – издадена при съществени нарушения на процедурните правила, в противоречие с материалноправните разпоредби и при несъответствие с целта на закона. Твърди, че не е установено поведение, което да представлява системно или тежко нарушение и което да обосновава налагането на тази тежка санкция. Твърди, че не са предприети необходимите педагогически мероприятия за преодоляване на проблемно поведение и за постигане на положителна промяна. Счита, че заповедта не е мотивирана, а процедурата по налагане на наказанието е опорочена, тъй като по време на изслушването му не е присъствал социален работник и не е представен социален доклад, с което се нарушават разпоредбите на чл.15, ал.4 и ал.6 от Закона за закрила

на детето. Твърди, че е нарушено и правото му на участие в административното производство по чл.34, ал.1 и ал.3, чл.44, ал.4 и чл.35 от АПК. Искането към съда е да се отмени заповедта. Заявена е претенция за разноски.

Ответникът - директорът на 30. СУ «Братя М.» в [населено място], лично с представени по делото писмени бележки и чрез пълномощника си адвокат Е. З., оспорва жалбата. Привежда аргументи в подкрепа на издадената заповед, както и за съответствие на наложената санкция с тежестта на нарушението. Искането към съда е да се остави жалбата без уважение. Претендира се адвокатско възнаграждение по чл.38, ал.2 от Закона за адвокатурата.

СЪДЪТ приема следното:

Жалбата е процесуално допустима. Разгледана по същество, жалбата е неоснователна.

Установени факти:

От приложената към делото административна преписка и събраните писмени и гласни доказателства се установяват следните факти:

М. К. е ученик в XIа клас в 30. СУ «Братя М.» в [населено място]. Постъпил е в училището на 18.03.2019г., като е бил преместен от 127. СУ «И. Д.», където му е била наложена санкция «предупреждение за преместване в друго училище».

Със Заповед №РД-12-862/30.06.2021г., издадена от директора на 30. СУ «Братя М.» на М. К. е наложена отново санкцията по чл.199, ал.1, т.3 от ЗПУО – «предупреждение за преместване в друго училище» заради употреба на алкохол в сградата на училището. Тъй като санкцията е наложена до 30 учебни дни преди края на втория учебен срок, тя влиза в сила от началото на следващата учебна година и е със срок до края на учебната 2021/2022г - чл.202, ал.3 от ЗПУО.

Конкретен повод за налагане на оспорената в настоящото производство санкция е вербалната агресия на М. К. към служител в училището – хигиенистката Н. Р. Б., от ромски произход, неграмотна. По делото са представени обясненията на хигиенистката, записани от заместник-директора по административната дейност Х. Л. К., изслушан и като свидетел по делото. Обясненията са дадени и записани в присъствието на служителя В. К., заемаща длъжността домакин на училището. Верността на записа на обясненията е удостоверена с подписите на Х. К. и В. К.. Хигиенистката се е оплакала, че от понеделник до 09.02.2022г. (сряда) – следователно в три последователни дни, двама ученици от XIа клас са я обиждали в присъствието на други ученици, когато е влизала да почисти класната стая, като са отправяли нецензурни думи към нея на ромски език. По делото е представен Доклад на класния ръководител до директора на училището, в който също се излагат оплаквания на хигиенистката Н. Б., че двама ученици от XIа клас, които седят на последния чин до прозореца, ѝ говорят цинизми на ромски език – това се е случвало, когато влиза в класната стая да почиства коша или когато се разминават с нея по коридора. На 10.02.2021г. хигиенистката е посочила двамата ученици – С. Ц. и М. К., в присъствието на класния ръководител П. К., психолога В. В. и г-жа Е. И.. Изложените в обяснението оплаквания на хигиенистката се потвърждават от свидетелите П. К. и Х. К., които са ги възприели лично и непосредствено, а свидетелката П. К. е присъствала и на срещата, при която хигиенистката е посочила момчетата, които са я обиждали.

По повод оплакванията на хигиенистката свидетелят В. В., педагогически съветник в училището, е провел разговори със съученици на М. К.. Установено е, че М. К. е проявявал често вербална и физическа агресия към съучениците си и е демонстрирал пренебрежително отношение към тях и преподавателите – това се установява от писмените обяснения на съучениците му Е. Д., А. Фам, А. А., И. М., представени по делото, и от обясненията на свидетелите В. Я. В. и П. И. К.. Вербалната агресия се изразява в отправяне на нецензурни думи и обиди на съученици относно външния им вид, облеклото, етническият им произход и сексуална ориентация, а физическата агресия – в наплюване, замерване с дребни предмети (химикалки, моливи, капачки, стотинки), а в час по физическо възпитание и спорт – преднамерени удари с топки по главата. По отношение на преподавателите М. К. е демонстрирал неуважение и пренебрежение – не поздравявал, държал се надменно и грубо.

В писмено обяснение от 10.02.2022г. М. К. отрича да е обидил хигиенистката, а ако се счита, че е обидил класния си ръководител П. К., моли за извинение.

Съдът приема за установени фактите на отправяне на обиди от М. К. към хигиенистката от ромски произход и на проявена вербална агресия към съучениците му, както и неуважение към преподавателите, тъй като събраните доказателства са непротиворечиви, последователни и взаимно допълващи се.

По делото е представен Протокол от проведена среща с родителите на М. К. на 10.02.2022г. На срещата са присъствали заместник-директорът по учебна дейност П. А., заместник-директорът по административна дейност Х. К., класният ръководител П. К., педагогическият съветник В. В. и двамата родители на М. К.. Отразените обстоятелства в протокола са потвърдени в съдебното заседание от свидетелите П. К., Х. К. и В. В.. Родителите на М. К. са уведомени за случилото се. Бащата на М. К. е посочил, че синът му „не знае цигански“ и че „сме в това положение, защото сме твърде толерантни към тях (циганите)“. Подканил е майка му да напуснат срещата, защото „явно всичко е вече решено и синът им е нарочен да бъде наказан“. Обяснена е отговорността на ученика, видовете наказания и последствията. Бащата е напуснал демонстративно срещата, а майката е обвинила класния ръководител за написани отсъствия и ниски оценки на М. К.. Протоколът е подписан от двамата заместник-директори и класния ръководител. Съдът приема фактите, изложени в протокола, за установени, тъй като те се потвърждават от изслушаните свидетели.

На 15.02.2022г. педагогическият съветник В. В. е разговарял в кабинета си с М. К., който отново е отрекъл да е обиждал хигиенистката, но според свидетеля ученикът е бил дистанциран и притеснен. След разговора свидетелят В. В. се е обадил по телефона на майката на М. К. и е предложил подкрепа, а тя е изявила желание за по-пълноценен диалог. Педагогическият съветник е изготвил становище до директора на училището, в което е предложил като подходяща мярка налагането на санкцията „преместване от дневна в самостоятелна форма на обучение“, която дава възможност М. К. да се отдели от класа до края на учебната година и да бъде периодично консултиран от психолог или педагогически съветник. Не е работил повече с М. К., защото не е получил съгласие от родителите, а не може сам „на своя глава“ да оказва психологическа и педагогическа подкрепа. Класният ръководител П. К. сочи също, че родителите на М. К. не желаят подкрепа и не търсят сътрудничество с преподавателите за преодоляване на проблемното му поведение.

След проведената среща на 10.02.2022г. е открита процедура по налагане на санкция на М. К.. С Уведомително писмо изх.№У.-28-124/16.02.2022г., изпратено до Дирекция „Социално подпомагане“ – С., е поканен представител на Отдел „Закрила на детето“ да присъства на изслушването на М. К., което е насрочено за 18.02.2022г. от 12.00ч. При осъществен контакт по телефона служител на ОЗД – С. е поел ангажимента да посочи социален работник, който да присъства на изслушването, но такъв не се е явил, нито е последвало обаждане от ОЗД –С.. С Уведомително писмо изх.№У.-28-125/16.02.2022г. родителите на М. К. също са поканени да присъстват на изслушването.

По делото е представен Протокол от изслушването на М. К. в кабинета на директора на училището на 18.02.2022г. На изслушването са присъствали директорът А. Рейха, заместник-директорът по учебна дейност П. А., заместник-директорът по административна дейност Х. К., класният ръководител П. К., педагогическият съветник В. В. и майката на М. К. Д. К.. След като класният ръководител П. К. е представила обстоятелствата, свързани с нарушението, М. К. е отрекъл да е отправял обиди към Н. Б., като е твърдял, че не я познава, както и че тя не го е разпознавала. Д. К. е посочила като причина за поведението на сина си проведеното онлайн обучение поради Ковид пандемията, както и е помолила санкцията да не бъде тежка, защото това би имало много силно негативно въздействие върху него.

На 25.02.2022г. е проведено заседание на Педагогическия съвет, на което единодушно е взето решение за налагане на санкцията, предложена от педагогическия съветник – видно от представения Протокол №6/25.02.2022г. Взето е предвид, че въпреки изразеното желание на М. К. да се извини на класния ръководител, това не е направено, както и че не само ученикът, но и семейството не показва да осъзнава, че това поведение е нередно. От изложените факти от директора г-жа Рейха пред Педагогическия съвет се установява, че Д. К. по-скоро е имала желание отново да премести сина си в друго училище, отколкото да работи с него върху проблемното му поведение.

Правни изводи:

Съдът преценява законосъобразността на оспорения административен акт на всички основания по чл.146 от АПК, като не е ограничен от посочените в жалбата основания.

1. Оспорената заповед е издадена от компетентния административен орган по чл.203, ал.1 от ЗПУО.

2. Заповедта е издадена в установената писмена форма и съдържа подробни мотиви - фактическите и правните основания, послужили за издаването ѝ. Тя съдържа всички задължителни реквизити по чл.205, ал.2 от ЗПУО - вида на санкцията, срока и мотивите за налагането ѝ. Изискването в мотивите на заповедта да се посочват предприетите дейности за мотивация на ученика и за преодоляване на проблемното му поведение, в случай че такива са били предприети, и причините те да не дадат резултат, е въведено с чл.68, ал.2 от Наредбата за приобщаващото образование (Н.), приложима на основание чл.204, ал.5 от ЗПУО. Възражението за липса на посочени мотиви в този смисъл в заповедта е неоснователно, тъй като

мотивите могат да се съдържат в цялата административна преписка, каквато е константната съдебна практика, основана на задължителната сила на Тълкувателно решение на Върховния съд №16 от 31.03.1975г.

3. Заповедта е издадена при спазване на предвидената в закона процедура. Съдът споделя разбирането, че съществени са само процесуалните нарушения, които влияят пряко върху волята на административния орган или ограничават правото на защита на засегнатото лице – т.е. такива нарушения, които биха обусловили друг резултат, ако не бяха допуснати. В настоящото производство съдът не установява съществени процесуални нарушения.

За образуването производство по налагане на санкцията са уведомени родителите и териториалната структура на службата по закрила на детето в съответствие с чл.204, ал.1 от ЗПУО. Неявяването на социален работник при изслушването на ученика не е пречка за налагане на санкцията. Както ЗПУО, така и Н. не поставят изискване да се представя социален доклад, поради което направеното възражение в този смисъл от жалбоподателя е неоснователно. Действително, чл.15, ал.6 от Закона за закрила на детето изисква при неявяване на социален работник да се изготви социален доклад. Неспазването на това правило обаче не е съществено процесуално нарушение, тъй като ЗПУО е специален по отношение на Закона за закрила на детето. Специалният ЗПУО предвижда достатъчно гаранции за защита на интереса на учениците, за да предотврати субективното вземане на решения – изслушването да се проведе в присъствието на родители и на педагогическия съветник или психолога на училището, да се вземат становища от педагогическия съветник и от класния ръководител, санкцията да се наложи по решение на Педагогическия съвет. Следва да се отбележи и обстоятелството, че към датата на изслушването М. К. ([дата на раждане]) е на възраст 17 години и 6 месеца – възраст, близка до пълнолетието, както и че предвидените в ЗПУО санкции са със срочен характер до края на учебната година – вероятно по тази причина органите по закрила на детето са преценили да не присъстват на изслушването.

Неоснователно е възражението на жалбоподателя, че е нарушено правото му на участие в административното производство. Напротив, както жалбоподателят, така и родителите му са подробно запознати с обстоятелствата, във връзка с които е образувано производството. Спазени са императивните разпоредби на чл.204, ал.3 и ал.4 от ЗПУО, като е осигурена възможност както на ученика да даде писмени обяснения и да бъде лично изслушан, така и на неговите родители да присъстват на изслушването и да изразят мнение. Санкцията е наложена по предложение на Педагогическия съвет, така както изискват разпоредбите на чл.203, ал.1 от ЗПУО и чл.66 от Н..

Неоснователно е възражението на жалбоподателя, че преди налагане на санкцията не му е оказана обща подкрепа по чл.178, ал.1, т.12 от ЗПУО чрез дейности по превенция на насилието и за преодоляване на проблемното поведение. На първо място оказването на общата подкрепа е мярка, която се предприема независимо от санкцията и след налагане на санкцията – чл.59, ал.1 от Н., а не преди налагането ѝ, още по-малко може да се разглежда като основание за неналагане на санкция. Всяко наказание се налага с две цели: частна превенция – да превъзпита нарушителя и да го приучи към спазването на определения ред, и обща (генерална) превенция – да въздейства възпиращо на останалите членове на общността. Общата

подкрепа по чл.178, ал.1, т.12 от ЗПУО се оказва, за да подпомогне частната превенция и да осигури ефективността на санкцията. На второ място, конкретните дейности, в които се изразява общата подкрепа, трябва да бъдат съгласувани с родителите на ученика съгласно чл.59, ал.2 от Н., а както се установи в случая родителите не търсят съдействие и подкрепа.

4.Заповедта е издадена в съответствие с материалноправните разпоредби на закона.

Съгласно чл.199, ал.1 от ЗПУО санкциите се налагат след изчерпване на останалите механизми за въздействие върху вътрешната мотивация и за преодоляване на проблемното поведение на учениците. Установи се по делото, че М. К. е с две последователно наложени санкции «предупреждение за преместване в друго училище», втората от които е още в срок на изтърпяване. Въпреки това ученикът не е осмислил поведението си в посока на спазване на правилата. Възраженията на майката на жалбоподателя, че няма индикации за проблемно поведение на сина ѝ, очевидно не намират подкрепа в доказателствата по делото. Родителите са по-склонни да обвиняват преподавателите в преднамерено отношение към сина им и сами да предприемат преместването му в друго училище, отколкото да осмислят проблема и да търсят начини за преодоляването му чрез въздействие върху вътрешната мотивация. Неоснователно е възражението на жалбоподателя относно преднамерено негативно отношение на класния ръководител към него. Смесът на проведените срещи от педагогическия съветник с други ученици е с цел да се изяснят релевантни факти. В тази връзка се извършват и самостоятелни проверки от страна на ръководството на училището за твърдените факти в доклада на класния ръководител. В допълнение следва да се вземе предвид и разпоредбата на чл. 67 от Н., съгласно която задължително преди налагане на наказание се взема предвид и мнението на класния ръководител. Съдът споделя становището, че класният ръководител е този учител, който може да даде най-точно и обективно мнение относно поведението на даден ученик, тъй като основна негова задача е да наблюдава и оценява обективно възможностите и поведението на всеки ученик, както и отношенията му с останалите ученици от класа.

Както се каза вече по-горе, към момента на налагане на санкцията М. К. е навършил 17 години, поради което съгласно чл.200, ал.2 от ЗПУО тази санкция е приложима.

Съгласно чл.200, ал.4 от ЗПУО санкциите "преместване в друго училище" и "преместване от дневна форма в самостоятелна форма на обучение" се налагат за тежки или системни нарушения.

Законът не съдържа легални дефиниции за системност и тежест на нарушението. Обичайно в практиката се възприема, че системност е налице при извършване на едно нарушение най-малко три пъти. От доказателствата по делото се установи, че обидите на хигиенистката са нанасяни най-малко в три последователни дни (07, 08 и 09.02.2022г.), в нейно присъствие и в присъствието на съученици, а вербалната и физическата агресия, проявена от М. К. към неговите съученици е в по-продължителен период.

За тежки нарушения се приемат тези, които имат значително негативно

въздействие върху отделни лица и/или обществото като цяло. Поведението на М. К. към неговите съученици и към хигиенистката отговаря на всички признаци на легалното определение за тормоз, дадено в §1, т.1 от **Допълнителните разпоредби към Закона за защита от дискриминация: "Тормоз" е всяко нежелано поведение на основата на признаците по чл. 4, ал. 1 (пол, раса, народност, етническа принадлежност, човешки геном, гражданство, произход, религия или вяра, образование, убеждения, политическа принадлежност, лично или обществено положение, увреждане, възраст, сексуална ориентация, семейно положение, имуществено състояние) , изразено физически, словесно или по друг начин, което има за цел или резултат накърняване достойнството на лицето и създаване на враждебна, принизяваща, унизителна, обидна или застрашителна среда.** Тормозът под каквато и да е форма всякога е тежко нарушение на правото на равно третиране на гражданите. Нещо повече, обидата е призната за общественоопасно деяние и е въздигната в престъпление, съгласно чл. 146, ал.1 от Наказателния кодекс: **Който каже или извърши нещо унизително за честта или достойнството на другиго в негово присъствие, се наказва за обида с глоба от хиляда до три хиляди лева. В този случай съдът може да наложи и наказание обществено порицание.**

Уважението към хората и зачитането на достойнството им са ценности, които се възпитават първо в семейната среда още в предучилищната възраст, а след това се затвърждават и надграждат. От непълнолетните лица (на възраст между 14 и 18 години) се очаква те да познават основните етични и морални норми на обществото и да съобразяват поведението си с тях, поради което те носят също и наказателна отговорност, макар и в ограничен размер и при облекчени условия, съобразно възрастта им (глава шеста от Наказателния кодекс).

Наложената санкция е съобразена със системността и тежестта на нарушението и с възрастта на ученика, както изисква чл.201, ал.2 от ЗПУО, поради което е пропорционална и справедлива.

5. Оспорената заповед е съобразена с целите на училищното образование да изгражда компетентност за разбиране и прилагане на принципите на демокрацията и правовата държава, на човешките права и свободи, на активното и отговорното гражданско участие и да формира толерантност и уважение към етническата, националната, културната, езиковата и религиозната идентичност на всеки гражданин – чл.5, ал.1, т.7 и т.8 от ЗПУО.

Санкциите за неспазване на правилата – съобразени с възрастта на учениците, са средство за постигане на целите на училищното образование. Училището е първата обществена среда, извън семейството, в която учениците се научават да спазват установените правила и се подготвят за живота си в обществото. Много скоро, само месец след постановяване на настоящия съдебен акт, жалбоподателят ще достигне пълнолетната възраст, когато ще носи пълна гражданска и наказателна отговорност за постъпките си, а последствията биха били далеч по-негативни – противно на твърдението на родителите на М. К., наложената от директора на училището санкция ще

допринесе за изграждането на необходимото правосъзнание на младежа и съответно е съобразена с целта на закона.

Не са налице отменителните основания по чл.146 от АПК и наложената санкция следва да бъде потвърдена като законосъобразна.

По тези съображения жалбата срещу оспорената заповед се отхвърля.

Разноски:

При този изход на спора, на основание чл.143, ал.3 от АПК, разноските са в тежест на жалбоподателя и следва да бъдат заплатени от неговия законен представител.

Пълномощникът на ответника адвокат Е. З. е предоставила безплатно правната помощ, поради което на основание чл.38, ал.2 от Закона за адвокатурата следва да ѝ се присъди адвокатско възнаграждение в минималния размер от 500 лева, определен по реда на чл.8, ал.3 от Наредбата за минималните размери на адвокатските възнаграждения.

Така мотивиран и на основание чл. 172, ал. 2 от АПК, Административен съд София-град, II отделение, 38 състав,

РЕШИ:

ОТХВЪРЛЯ жалбата на М. Б. К. от [населено място], непълнолетен, действащ лично и със съгласието на своята майка и законен представител Д. И. К., срещу Заповед №РД-12-447 от 28.02.2022г. на директора на 30. СУ «Братя М.» в [населено място].

ОСЪЖДА Д. И. К., с ЕГН [ЕГН], да заплати на адвокат Е. И. З., с ЕГН [ЕГН], адвокатско възнаграждение в размер на 500 (петстотин) лева.

Решението подлежи на обжалване пред Върховния административен съд с касационна жалба, подадена чрез Административен съд София – град в 14- дневен срок от съобщаването му.

СЪДИЯ: